

5. Кочетурова Н. А. Метод проектов в обучении языку: теория и практика / Н. А. Кочетурова // Актуальные проблемы описания и преподавания русского языка : сб. науч. ст. – Новосибирск : Изд-во НГТУ, 2006. – С. 99–104.
6. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1985. – С. 101–1077.
7. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // ИЯШ. – 2000. – № 2. – С. 27.
8. Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в средней школе. Иностранные языки : учеб. пособие / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина. – М. : Просвещение, 1988. – 224 с.
9. Теслина О. В. Проектные работы на уроках английского языка / О. В. Теслина // ИЯШ. – 2002. – № 3. – С. 4–46.
10. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.wired.com/techbiz/.../st_pechakucha
11. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.lookatme.ru/.../87454-pecha-kucha-yaponskiy-format-blablabl

Петровская Надежда, Судыма Татьяна. Роль метода проектов как одного из видов нетрадиционного проведения занятий по английскому языку. В статье подчёркивается важность использования метода проектов как одного из нетрадиционных способов проведения занятий по английскому языку. Такие занятия формируют интерес к иностранным языкам и развивают творческие способности учеников/студентов. Использование метода проектов также развивает коммуникативные навыки. Метод проектов стимулирует учеников/студентов использовать английский язык для коммуникации как в классе, так и за его пределами. Рассмотрены различные способы организации проектной работы, её достоинства, виды. Разрабатывая различные виды проектной работы, мы с наибольшей эффективностью используем иностранный язык. Подчеркивается, что метод проектов требует как от учеников, так и от студентов, умения использовать языковые навыки для решения различных проблем и для поиска новой информации. И парная, и групповая работа позволяет активно участвовать в дискуссиях или просто составлять жизненные ситуации. Большое внимание уделено методике «Печа-Куча», суть которой заключается в показе двадцати слайдов, каждый длиной в двадцать секунд. (Вся презентация длится шесть минут, сорок секунд).

Ключевые слова: коммуникативные навыки, нетрадиционные уроки, презентация, «Печа-Куча».

Petrovska Nadiya, Sudyma Tetiana. The Role of Project Method as one of Non-traditional Ways of Conducting English Lessons. The article deals with the importance of project method as one of non-traditional ways of conducting English lessons. Such lessons form interest to foreign languages and develop creative abilities of pupils / students. The communicative skills are developed at using project method. This method encourages the use of English both outside and inside the classroom. The ways of project method organizing, the advantages that project work presents, different types of projects are described in the given article. When we design different kinds of project work, we try to bear in mind that our pupils/students need to use the language as effectively as possible. Students' projects require pupils/students to apply their developing language skills to negotiate, solve problems and acquire new information. Both pair and group work allow the students participate actively in discussions or simply creating real-life situations. The great attention is paid to the presentation methodology «Pecha-Kucha» in which twenty slides are shown for twenty second each (six minutes and forty seconds in total).

Key words: communicative skills, non-traditional lessons, presentation, «Pecha-Kucha».

Стаття надійшла до редколегії
27.03.2013 р.

УДК 378.001

Оксана Пришляк

Інноваційні методи викладання в підвищенні якості вивчення іноземної мови

Статтю присвячено застосуванню інноваційних методів викладання в підвищенні якості вивчення іноземної мови в українському ВНЗ. Інноваційні методи, на думку автора, є активним відгуком на проблемні ситуації, які виникають як перед системою вищої освіти щодо підготовки компетентних і конкурентно здатних фахівців. Автор характеризує ці методи та аналізує їх ефективність, подає типи інтелекту. Для досягнення

© Пришляк О., 2013

необхідного результату – формування комунікативних навичок і умінь при оволодінні іноземною мовою – варто комбінувати різні підходи. Вміле застосування окремих організаційних форм та прийомів, характерних для різних методів, допомагає значно підвищити мотивацію студентів та ефективність процесу навчання.

Ключові слова: інноваційні методи викладання, мотивація, комп'ютерні програми, інформаційне середовище.

Постановка наукової проблеми та її значення. Українськими теоретиками й практиками ведеться детальна розробка концепції, шляхів оновлення освітньої структури, основних елементів і технологій навчання. Особливої актуальності в сучасних умовах набувають інноваційні методи навчання, які стимулюють підвищення якості вивчення іноземної мови студентами вищих навчальних закладів (ВНЗ). Інноваційні методи є активним відгуком на проблемні ситуації, які виникають і перед системою вищої освіти щодо підготовки компетентних та конкурентоспроможних фахівців, і перед суспільством у цілому.

Аналіз досліджень із цієї проблеми. Основним проблемам освітньої інноватики в сучасній теорії і практиці присвячені роботи І. Бома, Л. Буркової, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Д. Джонсона, П. Дроб'язка, О. Дусавицького, В. Живодьора, О. Козлової, М. Крюгера, Дж. Мейерса, А. Підласого, Н. Погрібної, С. Подмазіна, О. Попової, І. Пригожина, Г. Селевка, К. Ушакова, Н. Федорової, А. Хурторського, Н. Юсуфбекової та інших.

Із розвитком зв'язків України з іншими державами значно активізувався інтерес до вивчення іноземних мов, оскільки володіння засобами іншомовного спілкування є необхідною вимогою сьогодення. В умовах інтенсифікації інформаційних потоків у сучасному світі зростають вимоги до оволодіння іноземними мовами. Існує багато методів вивчення іноземної мови. Застаріла методологія викладання іноземних мов характеризувалася такими підходами, як авторитарний стиль викладання, орієнтація на середнього студента, використання монологу як провідної форми навчальної діяльності; комунікативний метод зводиться до однієї цілі, зокрема виразу інформації на іноземній мові, а знання – до безособової інформації; відсутність зацікавленості студентів до знання; знання іноземної мови підмінюється знанням текстів та граматичних правил; мало уваги приділяється репродуктивним видам діяльності, таким як аудіювання, читання, письмо.

У сучасних умовах виконано низку досліджень, присвячених вивченню ефективності застосування традиційних та інноваційних методів як засобу підвищення якості засвоювання іноземної мови студентами. Проте педагогічна практика свідчить, що одні й ті ж методи навчання можуть бути оптимальними для одних і менш сприятливими для розвитку продуктивного мислення інших студентів.

Мета статті – охарактеризувати інноваційні методи викладання іноземної мови в українському ВНЗ в умовах сучасного реформування національної системи освіти України.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У 60–70 рр. ХХ ст. набув поширення гуманістичний підхід до навчання, суть якого полягає в орієнтації на особистість студента, на його інтереси та можливості, а також на способи навчання, які відповідають його індивідуальним особливостям. Отже, процес навчання переорієнтовується з особистості викладача та методів викладання на особистість студента та способи його навчання. Гуманістичний підхід зумовив появу альтернативних (інноваційних) методів оволодіння мовою: методу «тихого» навчання (The Silent Way), методу «громади» (Community Language Learning), методу нейролінгвістичного програмування (Neuro-Linguistic Programming), варіантів сугестивного методу тощо [1, с. 5].

Метод «тихого» навчання, заснований К. Гаттеню, полягає в тому, що викладач говорить на занятті якомога менше. Навчання в тиші сприяє процесу мислення, концентрації студентів при виконанні завдання [2, с. 81]. Перевага цього методу полягає в стимулюванні самостійності студентів, формуванні внутрішньої мотивації та використанні в процесі навчання дидактичного матеріалу.

Метод «громади», розроблений психологом Ч. Курраном, характеризується тим, що студенти самі визначають зміст та обирають зручний для них темп і режим роботи. При цьому викладач виступає скоріше в ролі «радника», ніж керівника навчального процесу.

Метод нейролінгвістичного програмування (НЛП) був заснований Джоном Гріндером та Річардом Бендлером більш ніж 20 років тому в університеті Санта-Круз у Сполучених Штатах Америки. Ключовим поняттям у назві цього методу є програмування, що вказує на спосіб, за допомогою якого організується процес мислення студентів для досягнення поставлених цілей. Нейролінгвістичне

програмування визнано новим напрямом у методиці викладання іноземної мови, що дає можливість успішно розкрити й активізувати резервні можливості особистості в процесі занурення в іноземний мовний та мовленнєвий простір. Особливість нейролінгвістичного програмування полягає в тому, що він впливає на спосіб мислення особистості, від якого залежать інші її досягнення в цілому.

Інтеграція програмно-технічних засобів, засобів зв'язку, усіх інформаційних ресурсів та запасів знань у єдиний інформаційний простір стає основним чинником трансформації сучасного світового простору. У студентів є можливість прослуховувати аудіоматеріали, записані носіями мови, що вивчається ними, і таким чином корегувати свою вимову. Доцільно також використовувати вправи на відпрацьовування конкретного звуку, що є можливим і практикується на заняттях із застосуванням традиційних методів. Отже, для досягнення необхідного результату – формування комунікативних навичок і умінь при оволодінні іноземною мовою – потрібно комбінувати різні підходи. Вміле застосування окремих організаційних форм та прийомів, характерних для різних методів, допомагає значно підвищити мотивацію студентів та ефективність процесу навчання [2, с. 56].

Різна за сутністю мета вивчення іноземної мови визначально впливає на вимоги до оцінки ступеня досягнення тієї чи іншої мети, а також і до механізмів її досягнення. Відносно механізмів досягнення мети вивчення необхідно звернути увагу на таке. Вивчення іноземної мови має носити чітко визначену мотивацію, ступінь її важливості для студента. Ступінь мотивації впливає на характер процесу вивчення, зацікавленість у якості його результатів. Мотивація конкретизує і мету вивчення.

Загальновідомо, що важливим принципом навчання іноземної мови є принцип комунікативності. У 60-х рр. ХХ ст. був розроблений свідомопрактичний метод навчання, який згодом модифікувався в комунікативний. Він передбачає навчання іноземній мові на базі спілкування і є сутністю всіх інтенсивних методів у навчанні іноземних мов. При застосуванні мови як інструменту спілкування більш суттєвими механізмами досягнення мети вивчення іноземної мови є живе спілкування з носіями цієї мови, а при відсутності такої можливості – використання діалогічного мовлення. При цьому мовлення є продуктивним різновидом мовної діяльності, за допомогою якої одночасно з аудіюванням здійснюється мовне спілкування суб'єктів. Усі розмовні теми, які вивчаються в рамках програми, розподілені як ситуативно-тематичні цикли, які включають типові для молоді ситуації, що торкаються проблем соціально-культурної, професійно-трудової, сімейно-побутової сфер.

Такі діалоги сприяють розвитку умінь об'єктивного сприймання дійсності і людей, уміння спілкуватись у різних ситуаціях, уміння співпрацювати в різних видах діяльності. Це формує потребу в спілкуванні і привчає до участі у вільному володінні мовою. При цьому студенти не тільки оволодівають певними граматичними, лексичними та фонетичними елементами мовної системи, а й вчаться використовувати їх у практичних життєвих ситуаціях.

Оволодіння іноземною мовою має передбачати й базуватися на безпосередньому доступі студентів до культури інших народів, забезпечуючи вже в процесі навчання діалог культур. Культура спілкування на рідній мові виступає основою для спілкування іноземною мовою. При цьому студенти мають змогу порівняти образ світу, специфічний для кожної культури і для мови, яка її обслуговує.

Процес живого спілкування іноземною мовою має враховувати зміни розвитку мови, сучасний стан мови. Проте це не означає відхід від літературної мови, що спостерігається в сучасних умовах у живому спілкуванні, перехід на сленгові варіанти. Кожний діалоговий процес має бути мотивованим, викликати зацікавленість, бути оригінальним за специфікою психологічних, соціальних і професійних якостей партнерів та відповідати рівню їх підготовки. При цьому роль викладача є визначальною і за якість підготовки навчальних матеріалів, і відносно контролю процесу та його результатів.

Важливим аспектом при вивченні іноземної мови студентами ВНЗ є забезпечення фахового спрямування її вивчення. Такий підхід вимагає не тільки вивчення спеціальних фахових понять, але і їх точного використання в контексті застосування. Складність їх використання зумовлена необхідністю їхнього розуміння на рідній мові та наявністю відповідних аналогів в іноземній мові, що не завжди можливо. Ця теза актуальна для вищих навчальних закладів, особливо при визначенні послідовності засвоєння фахової підготовки на рідній, а потім і на іноземній мовах.

Дієвими для оволодіння іноземною мовою є групова та індивідуальна форми організації навчання. Стосовно групових форм організації навчання студентів зазначимо, що більш ефективною є робота в невеличких за складом групах, у яких створюються сприятливі умови для здійснення комунікативної організації оволодіння мовою. Цим групам притаманні такі особливості: атмосфера взаємної довіри, розуміння та підтримки; узгодження дій членів групи; атмосфера взаємопідтримки і

взаємодовіри; кооперація членів групи при виконанні завдань. Навчальна робота в них відбувається на фоні позитивного емоційного настрою студентів, підтримки та довіри, впевненості та віри у власні сили, необхідної для іншомовної комунікації.

Важливу роль у формуванні комунікативних умінь і навичок відіграє індивідуальний підхід. Мова стає засобом самовираження, тобто мовою задоволення, де основною рушійною силою виступає дія як велика мета освіти. У процесі роботи над діалогами розкриваються особливості студента. Ці особливості найбільш суттєво проявляються у процесі реалізації теорії множинного інтелекту, у якій використовуються постулати нейролінгвістичного програмування, але основу її складають сенсорні якості особистостей. Теорія множинного інтелекту розглядає різноманітні аспекти найбільш ефективного навчання, основу якого визначає психічна та інтелектуальна здатність людини до оволодіння розумовими діями та операціями. Глибина та деталізація обробки, як і її результат, залежить від типу інтелекту. Існує, на погляд фахівців, вісім типів інтелекту: логічно-математичний, що визначає здібності логічно оперувати формалізованими образами та поняттями (притаманний ученим); вербально-лінгвістичний, який передбачає здібності логічного аналізу до явищ та проблем, визначених вербально (притаманне гуманітаріям); візуально-просторовий, що виражає здібності до відображення засобами візуалізації реальної дійсності (притаманне артистам, художникам та іншим); кінестетичний, що враховує здатності відображення особистості дій та емоцій своїм тілом (притаманне спортсменам); музично-ритмічний, що притаманний музикантам; натуралістичний, який передбачає прояв почуттів до природи, оточуючої дійсності (притаманне агрономам, ботанікам, зоологам); екстравертний, що передбачає схильність людини до спілкування, громадської роботи (політики, громадські діячі); інтравертний, що враховує здібності людини до глибокого всебічного аналізу внутрішнього та зовнішнього світу, явищ у ньому [3, с. 47].

Студенти, яким притаманний логіко-лінгвістичний тип інтелекту, на думку дослідників, займаються вивченням іноземних мов із більшим зацікавленням; вони більш успішно виконують завдання на порівняння явищ, заповнення пропущеної інформації, логічних побудов, графічне уявлення об'єктів і т. д.

Вербально-лінгвістичний інтелект спонукає відповідну категорію студентів до логічних побудов змісту, спроб переконання інших відносно своєї точки зору, чіткого викладення проблем, простого запам'ятовування інформації, точного використання термінів та понять.

Аналогічно можна надати характеристику особливостей вивчення іноземної мови студентів, яким притаманні інші типи інтелекту. При всьому цьому вважаємо за доцільне підкреслити таке: на фоні існуючих змін в усіх галузях людської діяльності, урахування бурхливого розвитку інформаційних технологій обробки та використання інформації, які відбуваються в сучасних умовах, необхідно впроваджувати нові підходи в освіті та вдосконалювати способи оволодіння новими знаннями, формування професійних умінь і навичок усіх учасників навчального процесу. При цьому доцільно звертати увагу не тільки на комплексне використання можливостей інформаційних технологій, але й урахування індивідуальних можливостей та здібностей студентів при вивченні іноземних мов, що сприятиме підвищенню ефективності навчального процесу в цілому.

Сучасні підходи до вивчення іноземної мови пропонують перехід на інтенсифікацію навчання в часі. Ергономічні дослідження відносно засвоєння навчального матеріалу свідчать, що через добу без повторення вивченого матеріалу рівень засвоєння знань знижується в середньому до 30 %, а через п'ять–шість діб – до 15–20 % від можливих для засвоєння. Якщо інтервал між заняттями становить один – два дні з урахуванням необхідності повторення вивченого напередодні, то рівень знань вже становить 50 – 60 %. Тобто інтенсифікація за часом проведення занять суттєво впливає на результати засвоєння навчального матеріалу [4, с. 115].

Висновки. Отже, на сучасному етапі розвитку суспільства особливої актуальності набуває проблема формування суспільно-активної, творчої, компетентної особистості, яка здатна самостійно генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення. Останнім часом широкого розповсюдження в педагогічній практиці набули інноваційні методи викладання, що сприяють підвищенню якості вивчення іноземної мови студентів вищих навчальних закладів. Підвищення якості навчання іноземної мови сучасних студентів вимагає від професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів досконалого володіння інноваційними методами навчання, що вимагає від викладача високого рівня професійної майстерності.

Джерела та література

1. Кашина Е. Г. Традиции и инновации в методике преподавания иностранного языка / Е. Г. Кашина. – Самара : Универс-групп, 2006. – 75 с.
2. Колесникова И. Англо-русский справочник по методике преподавания иностранных языков / И. Колесникова, О. Долгина. – СПб. : Русско-Балт. Информ. центр «БЛИЦ», 2001. – 224 с.
3. Карпова В. Н. Гуманистические стратегии обучения: использование теории множественного интеллекта на занятиях по иностранным языкам / Н. В. Карпова // Иноземні мови. – 2007. – № 3. – С. 21–24.
4. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учеб. пособие / Г. К. Селевко. – М. : Народ. образование, 1998. – 178 с.

Пришляк Оксана. Инновационные методы преподавания в повышении качества изучения иностранного языка. Статья посвящена применению инновационных методов преподавания в повышении качества изучения иностранного языка в украинском ВУЗЕ. Инновационные методы, по мнению автора, являются активным откликом на проблемные ситуации, возникающие как перед системой высшего образования по подготовке компетентных и конкурентно способных специалистов. Автор характеризует эти методы и анализирует их эффективность, подает типы интеллекта. Для достижения необходимого результата – формирование коммуникативных навыков и умений при овладении иностранным языком – стоит комбинировать различные подходы. Умелое применение отдельных организационных форм и приемов, характерных для различных методов, помогает значительно повысить мотивацию студентов и эффективность процесса обучения.

Ключевые слова: инновационные методы преподавания, мотивация, компьютерные программы, информационная среда.

Pryshliak Oksana. Innovative Methods of Teaching in Upgrading of Study of Foreign Language. The article is devoted to the use of innovative teaching methods to improve the quality of foreign language learning in the Ukrainian institutions of higher education. Innovative methods, by the author, is an active response to problem situations arising as to the system of higher education for the training of competent and competitive specialists. The author describes these methods and analyses their efficiency, presents types of intelligence. To achieve the required result – the formation of communicative skills learning a foreign language – one should combine different approaches. Skilful application of certain organizational forms and methods specific to the various methods helps to increase the motivation of students and the effectiveness of the learning process.

Key words: innovative methods of teaching, motivation, computer programs, informational environment.

Стаття надійшла до редколегії
19.03.2013 р.

УДК 81'243

Валентина Савічук

Застосування методу, який ґрунтується на контенті, у навчанні іноземної мови студентів економічних спеціальностей (на базі навчально-методичного комплексу *Intelligent business*)

Застосування методу, який ґрунтується на контенті для навчання ділової іноземної мови студентів економічних спеціальностей реалізує методологічну парадигму, викладену в Загальноєвропейських Рекомендаціях із вивчення іноземних мов Ради Європи. Завдання роботи: проаналізувати, як метод СБІ реалізується засобами навчально-методичного комплексу з англійської мови для спеціальних цілей у галузі бізнесу та економіки *Intelligent Business*. У процесі дослідження застосовували критичний аналіз літературних джерел, вивчення та узагальнення позитивного досвіду викладання, спостереження та пробне навчання.

Проведений аналіз доводить, що метод СБІ, застосований авторами комплексу *Intelligent Business*, використовує іноземну мову як засіб вивчення контенту / профільного матеріалу, а той, у свою чергу, є засобом вивчення іноземної мови.

Ключові слова: навчання, яке ґрунтується на контенті, англійська мова для спеціальних цілей, ділова англійська мова.